

Veckans art #18

GÄDDA (*Esox lucius*)

Veckans art #18

Gäddan är med sin torpedformade kropp och tusentals vassa tänder en predator ända ut i fenorna. Den lurpassar gärna i vegetationen där den med ett explosivt utfall överraskar bytesfisken och låser den i sitt gap innan den sväljs hel med huvudet först. Gäddans glupskhet är ökänd då den ibland gapar efter så mycket att den inte kan få ner bytet och inte heller släppa det vilket resulterar i både gäddans och bytets död.

Gäddan återfinns både i sjöar och åar samt längs ostkusten. Den är spridd från söder till norr med undantag från delar av fjällregionen. Trots sin allmänna spridning i landet har bestånden av östersjökustens gäddor minskat drastiskt. Storskaliga antropogena förändringar i Östersjön tros ligga bakom. Vissa arter som storspigg gynnas medan rovfiskar som gädda missgynnas. Det hela förstärks av att spiggen konkurrerar ut gäddans yngel om föda och dessutom äter upp deras yngel.

Leken sker tidigt på våren, gärna på översvämmade marker eller bland fjolårsvass. Gäddan vandrar gärna upp i kustmynnade bäckar och diken som kommer från våtmarker och grunda sjöar. I det grunda vattnet kan leken ske tidigare än i det angränsande havet. Detta är en fördel då gäddynglen kläcks tidigare och hinner växa sig stora snabbare så att de kan äta andra fiskars yngel som kläcks senare på säsongen. Återskapande av sänkta våtmarker är en viktig del av Upplandsstiftelsens naturvårdsarbete för att gynna främst gäddorna vid kusten.

Under 2022 presenterar Upplandsstiftelsen en ny art som finns i länets natur varje vecka.

*Vi vill sätta fokus på den
berätta hur vi arbetar för att
på en upptäcktsfärd bland såväl vanliga som ovanliga och hotade arter!*

*biologiska mångfalden och
värna den i Uppsala län. Följ med*